COMMUNICEREN MET BURGERS
POLITIEKE VERENIGING TE STEIN

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

PROGRAMMABEGROTING 2022-2025

Willem Thewissen | Nancy Martens | Chantal Meijers

Joyce Römers | Ingrid van Es | Jean de Vries

Beste mensen,

Het politieke jaar 2021 loopt weer teneinde en dit zijn vandaag zelfs alweer de laatste algemene beschouwingen van deze bestuursperiode. En toen ik mij dat realiseerde dacht ik: Laat ik eens kijken wat ik hier 4 jaar geleden zei over de begroting 2018-2021. Dat waren namelijk mijn laatste algemene beschouwingen. Wat is uitgekomen van de toen gepresenteerde begroting 2018 t/m 2021?

In 2018 werd begroot om in 2020 € 11.957.000 aan lokale heffingen te ontvangen. We zien nu dat het werkelijk € 12.336.000 over 2020 is geworden. Toch bijna € 4 ton meer dan begroot. Wat hebben we met dat extra geld van onze inwoners en ondernemers gedaan? Misschien toegevoegd aan onze reserves?

In 2017 begrootten we een totale reservepositie op 31-12-2021 van € 23.852.000, waarvan een algemene reserve incl. Essent-gelden van € 15.724.000. Nu verwachten we een totale reservepositie op 31-12-2021 van € 20.852.000, waarvan € 13.145.000 aan algemene reserve. Voorzitter in 4 jaar tijd is € 3 miljoen meer aan reserves verdampt dan in 2017 begroot. Daarvan is de verwachting dat onze algemene reserve op 31-12-2021 ruim € 2,5 miljoen lager zal zijn dan in 2017 begroot. Hoe kan dit? Op 1-1-2017 was onze reservepositie ruim € 32,5 miljoen op 31-12-2025 verwachten we nog een totale reservepositie van nog “slechts” € 17,3 miljoen. In 9 jaar tijd hebben we dan ruim € 15 miljoen van onze reserves ingeteerd. Voorzitter dit kan toch zo niet langer of wel?

Sinds 1-1-2017 zijn onze langlopende schulden van € 44 miljoen opgelopen tot ruim € 62 miljoen op 31-12-2020 en we begroten dat deze t/m 31-12-2025 verder zullen stijgen tot bijna € 86 miljoen. Een toename van onze langlopende schuld van bijna € 24 miljoen in de komende 5 jaar, terwijl in die zelfde periode onze vaste activa zullen stijgen met ruim € 14 miljoen, van bijna € 99 miljoen tot ruim € 113 miljoen. Onze schulden nemen € 10 miljoen meer toe dan onze bezittingen. Hoezo financieel verantwoord besturen? Leven we niet “op de pof”?

De financiële kengetallen kleuren donkerrood en schijnbaar is het niet noodzakelijk om maatregelen te nemen. Mijn fractievoorzitter Willem Thewissen zal dadelijk dieper ingaan op de financiële kengetallen.

DUURZAAMHEID

In het voorjaar van dit jaar waren wij van CMB zeer teleurgesteld dat bij de voorgenomen vervanging van de bedrijfsbussen geen enkele bus vervangen kon worden door een elektrische variant. Gelukkig werd het raadsvoorstel destijds ingetrokken en zien we nu in de begroting dat er rekening wordt gehouden dat toch 3 bussen vervangen kunnen worden door 3 elektrische varianten. Als CMB juichen wij deze vergroening enorm toe. En wie weet kunnen de 3 exemplaren zelfs nog meer worden, de ontwikkelingen op dat gebied gaan tenslotte razendsnel.

Ook het huis van de toekomst vinden wij een goede zaak. Echter vragen wij ons wel af of de gekozen locatie de juiste is. Het is toch een huurwoning welke nu niet verhuurd kan worden aan een gezin? Volgens onze info is er veel vraag naar dit soort huurwoningen en is er zelfs een wachtlijst voor. Waarom dan zo'n woning opofferen? Zijn er ook andere locaties bekeken om daar het huis van de toekomst in te vestigen? Bijvoorbeeld de Fanfarezaal of zijn daar inmiddels al andere plannen mee?

Is het verder niet vreemd dat wij hier in Stein en omliggende gemeenten nog nadenken over zonneweides terwijl er in de gemeente Echt-Susteren recent een grote distributieloods is opgeleverd zonder het gewenste aantal zonnepanelen op het dak. De eigenaar/ontwikkelaar wilde wel het hele dak vol leggen met panelen, maar doordat het schijnbaar niet tijdig was aangemeld bij het netwerkbedrijf was er geen ruimte op het stroomnet. En ja, dat betreft natuurlijk een andere gemeente, maar ook duurzaamheid is gemeentegrensoverschrijdend. Nogmaals ons standpunt: eerst de daken en pas daarna op het groen.

LOKALE HEFFINGEN

Zoals gewoonlijk stelt dit college ons voor de woonlasten voor onze burgers te laten stijgen. De totale gemeentelijke belastingdruk stijgt globaal jaarlijks met 1,5-2%. Eigenlijk een soort indexatie of inflatiecorrectie. Je kunt natuurlijk zeggen: 1,5-2% dat valt wel mee. En ja, voor werkenden die ook hun loon geïndexeerd krijgen is dat meestal ook wel te overzien. Maar voor onze uitkeringsontvangers en onze ouderen met bijvoorbeeld alleen AOW en eventueel nog een klein pensioen gaat die vlieger niet op. Zij zijn al jaren niet voldoende geïndexeerd, pensioenen zijn zelfs verlaagd geworden. Deze ouderen zijn al meer geld kwijt aan zorgkosten (denk aan de eigen bijdrage), hogere huren, hogere gasprijzen en o.a. de huishoudelijke hulp, maar hebben hun inkomsten niet voldoende mee zien stijgen. Voorzitter, ook al denkt het college dat een jaarlijkse verhoging van 1,5-2% heel gewoon is, ik wil benadrukken dat dat helaas niet voor iedereen geldt.

Ik heb ook eens gekeken naar mijn eigen aanslagen van de BSGW. Van 2017 t/m 2021 zijn deze aanslagen inzake de gemeente gestegen met ruim 20% en dat is toch echt meer dan 2% per jaar, namelijk gemiddeld 4%. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de afvalstoffen- en rioolheffing. Als CMB blijven wij aandacht vragen voor de oplopende lokale heffingen.

SPORTCOMPLEX 't HETJEN

En dan kom ik bij Sportcomplex 't Hetjen met hoofdgebruiker RKSV De Ster. De aanleg van de nieuwe grasvelden heeft een enorme vertraging opgelopen. De gang van zaken omtrent de aanleg van de nieuwe voetbalvelden blijf ik een hele vreemde vinden. In oktober en november 2019 worden er door Steins Belang 2 moties ingediend welke beiden als het goed is unaniem zijn aangenomen. De eerste droeg het college o.a. op om

op korte termijn uitvoering te geven aan de renovatie en uitbreiding van de sanitaire voorzieningen. Wat is daarvan terecht gekomen? Ik zeg het voorzichtig: nog niet veel. Op dit gebied zie ik nog niets gebeuren bij De Ster.
Het blijkt dat de € 50.000 uit het MOP bij lange na niet toereikend zijn. Zelfs de vereniging kan dit project niet in eigen beheer voor dat bedrag uitvoeren. Gezien de almaar oplopende prijzen van grondstoffen en uurtarieven zal het verschil tussen het beschikbare en het benodigde geld alleen maar blijven oplopen. In de motie stond toch duidelijk vermeld dat er een verzoek voor een krediet aan de raad voorgelegd kon worden. Waarom is dit niet gebeurd? Portefeuillehouder neem uw verantwoordelijkheid en ga met De Ster in overleg en ga dan het project desnoods als eigenaar zelf uitvoeren. En kom dan vooraf met een aanvullend kredietverzoek naar de raad.

De 2e motie betrof het naar voren halen van de aanleg van het 2e kunstgrasveld. Ik herhaal: het naar voren halen van het 2e **KUNST**grasveld. Ook deze motie is unaniem aangenomen. Ik weet wat bij de uitvoering van deze motie terecht is gekomen en dat is weer niet veel. Zeker geen 2e kunstgrasveld en dan ook nog eens niet eerder klaar. Wel 2 natuurgrasvelden en zeker niet op tijd klaar. De club en haar leden worden hierdoor erg gedupeerd. Hier moet toch zeker meer zijn fout gegaan dan alleen het weer? In zo'n projectplanning moet je toch zeker rekening houden met onvoorziene omstandigheden zoals het weer. Want er zijn natuurlijk financiële verschillen tussen de aanleg van natuurgrasvelden en kunstgrasvelden, maar sommige verschillen zijn niet in geld uit te drukken. En een groot voordeel van kunstgras is dat het niet hoeft te groeien, het is minder weersafhankelijk zowel bij de aanleg en ook bij het gebruik. Is bij het gepresenteerde raadsvoorstel hier voldoende naar gekeken en rekening mee gehouden? Gaat hier goedkoop niet duurkoop worden of mogelijk al zijn? Voorzitter graag zou ik weten of de verantwoordelijk wethouder nog altijd achter de gang van zaken staat? Zelf zijn wij van mening dat gewoon te laat met de werkzaamheden is begonnen en men nu het straatje schoon wilt vegen door het weer de schuld te geven.

TROTS, STEIN WIL JE ZIEN
Voorzitter, ik ga afronden en wil dat positief doen. Tenslotte, Stein wil je zien.
Er gebeurt in onze gemeente natuurlijk ook heel veel goeds. Recent zijn we verkozen tot Meest Toegankelijke Gemeente van Nederland.

Ik denk daarbij ook aan de vele vrijwilligers, verenigingen en evenementen.

Na anderhalf jaar weinig tot geen evenementen gaan gelukkig weer de eerste evenementen in onze gemeente door. Veel mensen zijn daar weer aan toe. De huidige coronatoegangscontroles zadelen organisatoren echter op met problemen en extra kosten. Bezoekers zijn nog terughoudend en de bezoekersaantallen en dus ook de inkomsten kunnen dus tegenvallen. Voorzitter ik roep de verantwoordelijk portefeuillehouder op om met organisatoren in gesprek te gaan om te bekijken wat de gemeente kan doen op het gebied van faciliteren en extra subsidie om extra kosten cq. het

risico van minder inkomsten (deels) financieel te vergoeden. Er zit tenslotte nog geld in de coronareserve wat we daarvoor zouden kunnen gebruiken. Of we gebruiken hier de motie van VVD voor.

Het is goed om weer als toeschouwer sportwedstrijden te kunnen bezoeken, het Oktoberfeest is in Stein weer doorgegaan, het 5e seizoen staat op het punt te beginnen met de 11e van de 11e. En ook dit jaar kan dat weer in Stein met live muziek worden gevierd.
Laten we hopen dat deze dingen weer een nieuw begin zijn en dat volgend jaar en later ook weer andere evenementen doorgaan. Ik denk daarbij o.a. aan de intocht van sinterklaas in de haven, carnaval vieren met de optochten, festival mundial, het Augst Cultuurfestival, de triathlon, schuttefeesten en nog veel meer.
Evenementen waar we als gemeente trots op mogen zijn.

Tot zover mijn inbreng. De termijn van CMB zal door Willem Thewissen worden vervolgd.

De financiële indicatoren geven snel een indruk hoe een gemeente er voor staat. Ze zorgen er ook voor dat je gemeenten met elkaar kunt vergelijken.

Ik zal op de 3 meest relevante kengetallen ingaan.

Allereerst, de **netto schuldquote**. Dit is de omvang van de netto schulden gedeeld door de totale opbrengsten. Kort door de bocht: alsof je voor een huishouden het saldo van bezittingen en schulden deelt door het jaarinkomen.

Bij een gemiddelde Nederlandse gemeente van Steinse omvang is deze indicator 70%. Groter dan 130% betekent “gevaar”. Deze schuldquote loopt in Stein de komende jaren op van nu 115% tot 141% in 2025. Als Stein op het landelijk gemiddelde zou zitten, hadden we een schuld die de helft van nu is. Een kleine 50 miljoen euro lager.

Kijk je naar de **solvabiliteit**, dan gaat het om de verhouding van het eigen vermogen ten opzichte van totale vermogen. Weer kort door de bocht: alsof je voor een huishouden de waarde van het huis en andere bezittingen afzet tegen de schulden. De solvabiliteit zegt daarmee of je bezittingen al dan niet op de pof zijn gekocht. Het landelijk gemiddelde is 30%. Kleiner dan 20% is rood. Stein heeft een solvabiliteit van nu 18% die verder afneemt tot 15% in 2025. Onze Steinse hypotheek is dan ongeveer 5 a 6x hoger dan de waarde van het huis.

Tot slot de **structurele exploitatieruimte**. Het saldo van de structurele opbrengsten en kosten gedeeld door de totale opbrengsten. Die indicator is voor Stein negatief en dus rood in de jaren 2021(-0,5%), 2023 en 2024 (-0,3%).
Er is in die jaren een tekort op de exploitatie, anders gezegd er zijn meer kosten dan opbrengsten. In 2025 is deze indicator begroot op een plus van 0,1% waarmee deze van rood naar flets oranje gaat. Omdat de indicator zoals begroot in 2022 en in 2025 boven de nul uitkomt zal het door de toezichthouder niet als een structureel exploitatieprobleem gezien worden. Het miljoenen tekort van vorig jaar hebben we samen redelijk weg

bezuinigd. “Fragiel” mag de situatie wel nog steeds genoemd worden.

Naast de fragiele exploitatie, die immers voor veel gemeenten niet best is, is de schuldenpositie een ernstiger verhaal. Daarbij kun je stellen dat de exploitatie op korte termijn beïnvloedbaar is, de schuldenpositie verbeteren is iets voor de langere adem. Om de schulden te beoordelen is het zaak om de schuldquote en solvabiliteit wel in samenhang te zien. Want de solvabiliteit wordt beïnvloed door de financiële waardering van de bezittingen en de wijze van afschrijven. Maar beide indicatoren zijn voor Stein dieprood gekleurd. Zoals bekend is het enorme hoge investeringsniveau van de laatste en de komende jaren debet aan de situatie.

Natuurlijk, het betreft hier een begroting en geen jaarrekening maar toch, begroten doen we niet zomaar. En ik weet dat we bij de cijfers uitgegaan zijn van minder middelen als eigenlijk verwacht. De september circulaire en daarmee het gunstig uitpakken van het gemeentefonds is immers niet financieel vertaald. Maar ook dat zal de schuldquote en de solvabiliteit niet verbeteren.

We moeten hier met ons allen iets mee. Het afgesproken monitoren is niet genoeg. En dat ene miljoen dat onlangs in de krant vermeld stond als cadeau voor het volgende bestuur volstaat natuurlijk bij lange na niet.

Immers, vele grote risico’s en uitdagingen wachten ons. We kennen ze allemaal. Ik zal dus selectief zijn en alleen de 2 grootsten noemen.
Verduurzamen van Stein en Stein aanpassen aan de klimaatverandering. Ons eigen vermogen zal tekort schieten en de uitdagingen moeten aangegaan worden met alweer geleend geld. In de Raads Informatie Brief las ik dat de toezichthouder het college blijkbaar steunt in het vasthouden aan de hoge investeringen en daarmee het lenen van geld. Geld dat ook een keer terug moet. Ergens zal de wal opdoemen die dit schip gaat keren. Tering naar de nering is een afgezaagd cliché maar evenals alle andere clichés een waarheid als een koe.

Wij maken ons grote zorgen voor de financiële toekomst. Ik hoop dat iemand mijn zorgen kan wegnemen en (het liefst door maatregelen) garanties kan geven voor de komende jaren. Een nu soepele toezichthouder die straks doodleuk hard ingrijpt, gaat daar in ieder geval niet voor zorgen.